

UNA CERTA FOSCOR

CAIXAFORUM BARCELONA

20 DE JUNY DEL 2018 - 5 DE GENER DEL 2019

PUNTS DE FUGA

L'exposició *Una certa foscor* es complementa amb una sèrie de propostes artístiques i materials situades majoritàriament fora de l'espai expositiu, en diferents indrets de la ciutat i també al ciberespai. Sota la denominació *Punts de fuga*, aquestes propostes es relacionen de manera més o menys explícita amb les obres que es presenten i amb els plantejaments curatorials, i amplien la mostra en termes espacials, teòrics i artístics. Aquesta disseminació més enllà dels límits arquitectònics i contextuals de la sala expositiva evoca el desplaçament de *La Gioconda* fora del context institucional del museu, com també la seva existència secreta durant el temps que va romandre oculta. En contrast amb les obres reunides a l'exposició, a les quals és fàcil d'accedir, aproximar-se a aquestes altres propostes requereix una actitud proactiva i un esperit curiós.

POL GONZÁLEZ NOVELL

Le quatrième mur. Le souvenir d'elle

2018

Obra videogràfica semiamagada dins l'espai expositiu

L'any 2014, Pol González Novell va presentar en públic la pel·lícula *Le quatrième mur*. El film incloïa, en quatre moments determinats, una seqüència d'imatges en què apareixia una noia.

Un temps després, González Novell va eliminar aquestes seqüències de la pel·lícula, de manera que a la versió final del film no hi apareixen. És interessant preguntar-se sobre l'estatus d'aquelles imatges que, en un cert moment, van formar part de l'obra i que alguns espectadors van arribar a veure però que ara ja no hi són. Quina és la seva naturalesa ara? Invalida la versió final de la pel·lícula la condició artística d'aquelles imatges?

A *Una certa foscor* es presenta la versió final del *Le quatrième mur* (2014), aquella que no inclou cap seqüència de cap noia. Així i tot, en un lloc més o menys amagat de la sala, com a part de les propostes que integren els *Punts de fuga* del projecte curatorial, sí que es mostren aquestes seqüències eliminades, integrades en una pel·lícula que té la mateixa durada que l'original, però de la qual totes les imatges, a excepció de les de la noia, han estat extretes. Aquest nou film, titulat *Le quatrième mur. Le souvenir d'elle* (2018), funciona, doncs, com un negatiu o un revers de la versió final.

MARIO SANTAMARÍA

The Non-Imaginary Museum

En curs des del 2013

Projecte i acció en el ciberespai

Calendari: durant tot el període expositiu

Per tenir-hi accés, contacteu amb l'artista: puntsdefuga@mariosantamaria.net

L'obra en curs de Mario Santamaría *The Non-Imaginary Museum* pren com a punt de partida el gran projecte de digitalització dels principals museus del món que Google inicià l'any 2011. Mitjançant una interfície gràfica similar a la de Google Street View, la plataforma digital de Google associada a aquest projecte permet a l'internauta visitar virtualment les sales expositives de més de dos mil institucions museístiques d'arreu del món.

Sota el títol *The Non-Imaginary Museum*, Mario Santamaría ha anat compilant una gran selecció d'imatges de museus digitalitzades per Google en el marc del projecte esmentat. Totes aquestes captures tenen en comú el fet que s'hi inclou alguna obra d'art la superfície de la qual apareix borrosa, difuminada. Es tracta d'un efecte d'esborrallament que s'aplica manualment sobre aquelles imatges de les quals, per alguna raó, Google no ha obtingut els drets d'explotació. Aquestes superfícies borroses, segons com, es poden entendre com bastions de resistència a una política globalitzadora de capitalització del patrimoni visual col·lectiu exercida per Google i altres multinacionals, sovint sota la pretesa voluntat de democratitzar l'accés a aquestes imatges. És interessant, en aquest sentit, pensar de quina manera ha anat evolucionant al llarg dels segles la idea de qui ha de tenir accés a la imatge artística i com s'ha de facilitar aquest accés. Fou arran de la Revolució francesa que el Louvre i altres edificis reials es convertiren en museus públics, i que les col·leccions d'art que fins aleshores havien estat en mans de la monarquia i la noblesa es feren accessibles a la ciutadania. El projecte de Google sembla que parteix també d'aquesta premissa democratitzadora, però la seva implementació, paradoxalment, comporta en bona mesura la privatització de la gestió d'aquestes imatges «públiques».

El títol de l'obra, *The Non-Imaginary Museum*, ens convida també a pensar fins a quin punt el recurs humà d'imaginar tot allò que ens és desconegut o visualment inaccessible és progressivament substituït per serveis com el de Google, que ens proporcionen un accés gairebé instantani a imatges digitals, tant fixes com en moviment, de gairebé tot.

GUILLERMO PFAFF

Exili

2017

Pintura mural en exhibició a les instal·lacions de la Galeria Carles Taché

C/ de Mèxic, 19, 08004 Barcelona

Calendari: del 8 de setembre del 2018 al 5 de gener del 2019

Horari: de dimarts a dissabte, d'11 a 20 h

Exili és una obra pictòrica que Guillermo Pfaff ha realitzat en diferents contextos expositius en els darrers anys. Es tracta d'una acció que consisteix a pintar un quadrat o un rectangle clar damunt d'una paret també clara. La forma geomètrica ressalta perquè, com que és acabada de pintar, té una tonalitat més intensa i neta que la pintura de la resta de la paret, enfosquida pel pas del temps. La pintura més clara genera una absència falsa, artificial, i ens suggereix enganyosament que una obra que fins fa poc era allà ha estat recentment retirada. El títol, d'altra banda, ens convida a pensar en els trasllats i els moviments ordinaris als quals estan sotmeses moltes obres d'art però en termes més emocionals, com a desplaçaments que generen un trencament amb el context vital de la peça.

En el marc dels *Punts de fuga* del projecte curatorial *Una certa foscor*, Guillermo Pfaff ha realitzat un *Exili* en una de les parets de la Galeria Carles Taché. En aquest context, la peça evoca també el buit que *La Gioconda* va deixar a la paret del Louvre quan fou robada l'any 1911. Amb el seu color blanc, s'erigeix en una possible versió negativa d'aquell espai fosc del Salon Carré que tants visitants van anar a contemplar.

L'obra es pot veure a partir del 8 de setembre del 2018, dins l'horari d'obertura de la galeria.

JOAN RABASCALL

La voz de su amo (de la sèrie «Spain is different»)

1973

Documents, materials preparatoris i derivacions relacionades amb aquesta obra

Lloc: Sala de consultes especials de la Biblioteca del Centre d'Estudis i Documentació MACBA

Pl. dels Àngels, 8, 08001 Barcelona

Calendari: de l'1 d'octubre del 2018 al 5 de gener del 2019

Horari: de dilluns a dijous, de 10 a 19 h

Durant els dos anys que *La Gioconda* de Da Vinci va estar desapareguda, la seva imatge va començar a reproduir-se massivament en diferents suports i formats: en diaris, en revistes, als cinemes i fins i tot en caps de bombons. Actualment és l'obra d'art més reproduïda de la història.

La pràctica artística de Joan Rabascall denota un interès per la imatge tècnicament reproduïda i reproduïble, tal com es posa de manifest en l'ús tan particular que fa l'artista de la fotocòpia, en les múltiples referències a l'imaginari televisiu que trobem al seu treball, o en el fet que molt sovint fes diferents esbossos, maquetes, versions i còpies d'una mateixa obra.

En el marc dels *Punts de fuga* del projecte curatorial *Una certa foscor*, s'ha ubicat a la Sala de consultes especials de la Biblioteca del Centre d'Estudis i Documentació MACBA una caixa que conté obra gràfica seriada i materials preparatoris relacionats amb una fotografia de Joan Rabascall titulada *La voz de su amo* (de la sèrie «Spain is different»), la qual inicialment havia de formar part de l'exposició *Una certa foscor*.

La voz de su amo ens mostra un televisor apagat, sobre la pantalla negra del qual es llegeix l'eslògan que dona nom a l'obra. La foscor de la pantalla ens remet a la censura i a la manca de llibertat d'expressió que imperava durant el règim franquista i, juntament amb l'eslògan, posa en relleu la idea que la televisió és una eina de control, un canal de comunicació unidireccional, emissor de missatges dictats pel poder polític i econòmic. Amb aquesta obra, Rabascall subratlla la relació entre imatge i ideologia, entre règim visual i control. La fotografia és també interessant pel seu efecte sinestèsic: ens mostra un televisor, la qual cosa ens situa en el règim audiovisual, però la frase que apareix a la pantalla ens remet, en canvi, al règim auditiu i a l'escolta. El televisor, a més, com que està apagat, ens ofereix un buit fosc allà on habitualment hi veuríem una successió d'imatges.

Aquesta proposta es pot veure a la Sala de consultes especials de la Biblioteca del Centre d'Estudis i Documentació MACBA a partir de l'1 d'octubre del 2018. Per accedir-hi, els usuaris han de mostrar un document d'identitat.
